

Предлог Стратешки план за локален развој на Општина Крива Паланка за периодот 2009-2014

Општина Крива Паланка
Работна група за изработка на Стратешкиот План за Локален Развој

Содржина

Предговор на Градоначалникот на Општина Крива Паланка

- I. Вовед
- II. SWOT
- III. Визија
- IV. Стратешки фокусирани области
- V. Матрици на Стратешки Цели, Конкретни Цели, и Програми/Проекти за секоја од Стратешките Фокусирани Области
- VI. Листа на изготвувачи на Стратешкиот план за локален развој на Општина Крива Паланка

Предговор

Предлог Стратешкиот план за Локален развој на Општина Крива Паланка во периодот 2009 – 2014, претставува стратешки документ, кој во себе ги интегрира искуствата од претходно изработените стратешки документи, потенцијалите на расположивите ресурси во Општината, како и актуелните моменти во процесот на Децентрализација во Република Македонија.

Бројни документи и истражувања беа извор на информации за оваа стратегија, како што се:

- Просторен план на РМ, - Скопје, 2004 година
- Стратешки план за локален економски развој на општините Крива Паланка и Ранковце
- Стратегија за развој на туризмот во Осоговскиот прекуграничен регион
- Стратегија за развој на регионот Осогово
- Локален Акционен План на Општина Крива Паланка

Стратешкиот документ за локален развој на Општина Крива Паланка врз база на визијата и SWOT анализата, идентификува пет стратешки фокусирани области во кои треба да се развива Општината, притоа да ги искористи сопствените јаки страни и надворешните можности, а да ги надмине слабостите и да се соочи со надворешните закани како со предизвици.

Целта на оваа стратегија е да се даде здрава и координирана рамка во која би се фокусирал локалниот развој на Општината во наредните 6 години.

Подготовката на Стратешкиот план за локален развој вклучи учество на различни чинители (членови на Советот, граѓани, бизнис заедница, групи на цивилното општество и др.) со цел одредување на стратешките области на кои треба да се фокусира општината (секторите) и поставување на стратешките цели за секоја од стратешките области, кои ги одразуваат нивните потреби. Партиципативниот пристап беше постојано присутен во процесот на стратешко планирање.

Носител на изработката на Стратешкиот план за локален развој беше работната група формирана од Општината која вклучуваше претставници на Советот на Општината, Градоначалникот со општинскиот раководен тим, државни службеници, претприемачи, НВО, граѓани, медиуми и други релевантни локални експерти.

Работната група беше подпомогната и со надворешни консултанти од Проектот за поддршка на децентрализацијата, проект финансиран од Европската Унија, а имплементиран од Finnish Consulting Group International.

Почитувани членови на Советот на Општина Крива Паланка, Ви го предлагам овој Стратешки план за локален развој на Општината да го усвоите и со тоа да направиме уште еден чекор кон фокусирањето на мобилизирањето и искористувањето на сопствените ресурси во целокупниот развој на нашата Општина.

Градоначалник,

Арсенчо Алексовски

I. Вовед во стратешкото планирање на локалниот развој

Ако иднината може да се контролира подобро, таа нема да дојде како изненадување. Најдобар начин за предвидување на иднината на Општината е да се влијае врз нејзината изградба. Управувањето со било која општина не е рационално доколку нема планирање. Свкупните долгорочни цели треба да ги насочуваат деталните краткорочни планови и активностите кои се базираат врз нив.

Долгорочното планирање се фокусира на тоа како Општината ќе изгледа на крајот на некој одреден временски период, вообичаено помеѓу 5 и 20 години во иднина. Стратешкото планирање се фокусира на стратегиите како да се стигне дотаму. Во зависност од стабилноста на општеството и неговото темпо на развој, стратешкото планирање може да се подготви како долгорочно планирање но истотака и како **среднорочно планирање** гледајќи 3-5 години кон иднината. Врз основа на Законот за Буџетите, јавната администрација на Македонија се фокусира на 3 годишно стратешко планирање¹.

Стратешко планирање е процесот на одредување на тоа што општинската организација има намера да биде во иднина (визија) и на активностите со кои ќе стигне дотаму. Се обидува да изнајде најдобра иднина за општината и најдобриот пат за да се стигне до оваа дестинација.

Стратешкото планирање на локалниот развој, претставува еден вид чадор за сите други планови во Општината, и вклучува фундаментални избори за иднината на општинската организација како:

- Стратешките фокусирани области (Секторите за развој), стратешките цели и конкретните **цели** со кои што Општината ќе настојува да ја постигне визијата
- **програмите и проектите** кои треба да се имплементираат за постигнување на целите.

Пристапот за стратешко планирање на локалниот развој на Општина Крива Паланка е само еден можен начин како да се води планирањето на локалниот развој.

¹ Закон за Буџетите, Сл. Весник на РМ бр. 64/05

Во споредба со претходните практики во државата, овој документ има холистички (целосен) поглед врз локалниот развој на општината. Наместо претходната целосна концентрација врз локалниот економски развој, планирањето треба да се прошири и врз услугите за кои општините се надлежни да ги испорачаат до граѓаните, а за кои има голема потреба од нивно планирање.

Планирањето на **стратешките фокусирани области, односно секторското планирање** во ЕЛС може да се презентираат и во форма на одделни Секторски стратешки планови или програми.

Исто така потребно е да се запамти дека **Општината треба да се концентрира при своето планирање на општинските задачи, а не на планирањето и имплементацијата на приватниот сектор** како што се индустријата, приватните услуги и земјоделието. Општината може да го промовира на различни начини економскиот развој во приватниот сектор со цел да создава **пријателски настроена деловна средина** во Општината и да ги планира своите промотивни активности, како и активностите за соработка. Истотака **не е задача на општината да ги планира задачите на државата**. Сепак Општината може преку своите планови да направи предлози за приватниот сектор и кон централните државни субјекти и да ги потврдува нивните планови.

Мисијата, визијата, стратешките фокусирани области, стратешките и конкретните цели вклучувајќи ги и пооделните секторски стратегии се подготвуваат секоја четврта година (по можност веднаш после Профилот) и се одобруваат од страна на Советот на Општината за период од пет години, **притоа нивното одобрување е одделно од тригодишниот стратешки акционен план**.

Најдобро е самиот Стратешки план (планскиот документ) да биде пократок (на пример 5 -20 страни). Овој документ ја следи оваа препорака.

Извештаите од планирањето (планските документи) треба да се достават до сите членови на Советот и клучниот административен персонал, тие треба да бидат достапни и за населението со надоместок на трошоците за копирање. Некои општини во ЕУ ги објавуваат извештаите за доставување до домаќинствата во општината, но сепак е подобро да се вклучат локалните печатени и електронски медиуми во текот на процесот на планирање или за објавување на крајните резултати.

II. SWOT Анализа

Работната група користејќи ги постоечките профили на Општината, земајќи ги во предвид актуелните состојби во развојот на Општината нејзините внатрешни јаки и слаби страни, како и надворешните можности и закани во регионот и државата во целина, изработи ситуациона анализа (SWOT анализа) која е претставена во подолната Табела:

Табела 1

<u>Јаки Страни</u>	<u>Слаби Страни</u>
Геостратешката положба на Крива Паланка	Неизработена планска документација
Еколошки чист регион	Недостиг на градежно земјиште
Природни богатства(рудни богатства, богата флора (шумски плодови и лековити растенија) и фауна	Застарени урбанистички планови
Еколошко компиропроизводство	Недоизградена инфраструктура
Комуникациска поврзаност на општината со регионот	Нерасчистени имотно правни работи
Постоење на јавни административни институции	Слаба финансиска моќ на населението
Искуството во прекуграничната соработка	Миграција Село-Град
Одредени олеснувања за стари занаетчиски дејности	Миграција на човечки ресурси надвор од општината
Постоечки услужни капацитети	Неповолни услови за кредитирање
Постоечки стручни кадри	Необезбедени услови за привлекување на инвестиции
Локација на две гранични линија	Недоволни човечки ресурси
Природни услови за развој на туризам	Ниска јавна свест
Развиени услужни дејности на локално ниво	Мал број на изработени стратешки документи
Богато културно и историско наследство	Непостоење на локација за економска зона
Близина на два меѓународни аеродроми	Недоволно користење на природните ресурси
Поволни климатски услови	
Човекови ресурси	
Посветеност на ЛС за економскиот развој	
Постоечките активни индустриски капацитети	

<u>Можности</u>	<u>Закани/Предизвици</u>
Отварање и развивање на Слободна Економска Зона	Висока стапка на невработеност
Обезбедување на услови за привлекување на инвестиции	Одлив на човекови ресурси
Привлекување на директни гринфилд инвестиции	Намален наталитет
Динамизирање на изградбата на Коридор 8	Ниска еко свест
Развој на туризмот и утврдување на локални туристички зони	Низок степен на квалитет на живеење
Пристап до ЕУ фондови	Државната сопственост на земјиштето во општините
Развој на земјоделието и органското производство	Конкурентност од блиските развиени регионални центри
Користење на можностите од еврорегионот („Морава –Пчиња –Струма“)	Недоизграденост на железничката пруга - Коридор 8
Отварање на граничен премин со Република Србија	
Подобрување на локалната инфраструктура	
Потенцијал за развој на еко, селскиот и планинскиот туризам	
Користење на потенцијалите од НВО секторот	
Користење на услугите и поволностите на банките	
Користење на можностите на средното образование за отварање на специјализирани паралелки	
Услови за јавно приватно партнерство	
Потенцијал за искористување на водните ресурси	
Ревитализација на традиционалното богатство	
Стимулативна даночна политика	
Интегративните процеси на Р.Македонија во ЕУ	
Безвизен режим за Р.Македонија	
Отварање на нови смерови и насоки во високото образование	

I. Визија

Визијата за локалниот развој на Општина Крива Паланка е резултат на заедничката работа на заинтересираните страни, базирана врз нивната посакувана иднина, како и наодите од ситуационата анализа.

Визијата:

Општина Крива Паланка е современа Општина со добар стандард и квалитет на живеење и работење, атрактивно место за посета и рекреација, конкурентна и интегрирана во регионалниот и националниот пазар

II. Стратешки фокусирани области

Во реалноста општините не се во состојба да се соочат активно со сите можни локални прашања. Во рамките на ограничувањата поставени од законската регулатива, тие треба да направат селекција и да се концентрираат во најважните работи од аспект на регулативата и локалните потреби, а треба да се предвидат и владините приоритети и достапните ресурси. Истовремено, треба да се дефинираат клучните приоритетни оперативни сектори со цел на насочување на активностите – стратешките фокусирани области (СФО). Тоа се најважните сектори каде што треба да се концентрираат општинските развојни ресурси.

Врз основа на претходното, за Општина Крива Паланка беа одредени седум Стратешки фокусирани области:

Стратешки фокусирана област 1: Економски развој

Стратешки фокусирана област 2: Туризам

Стратешки фокусирана област 3: Рурален развој

Стратешки фокусирана област 4: Образование, Спорт и Култура

Стратешки фокусирана област 5: Заштита на животната средина

Стратешки фокусирана област 6: Социјален развој и здравствена заштита

Стратешки фокусирана област 7: Локално управување, информатичка технологија и информирање на граѓаните

III. Матрици на Стратешки цели, Конкретни цели, и Програми/Проекти за секоја од Стратешките фокусирани области

Клучните содржини на политиките на Стратешкиот план се состојат од стратешките фокусирани области, како и од Стратешките и Конкретните цели во овие области. Поставувањето на целите се развива врз основа на разбирање на актуелната ситуација во Општината, како и врз основа на анализа на проблемите во секоја област и идната визија на Општината.

Во табелите подолу се претставени Стратешките цели, Конкретните цели, и Програми/Проекти, за секоја од Стратешките фокусираните области.